

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

УДК 351.74:342.95:355.01

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2026-2-18-1>

Сахно Артем Петрович,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
завідувач кафедри тактико-спеціальної підготовки та особистої безпеки поліцейського
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1260-1212>

Михайлов Руслан Іванович,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки та особистої безпеки поліцейського
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2965-7260>

Постернак Єва Віталіївна,

курсант

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6993-9123>

ПОЛІЦЕЙСЬКІ ПОВНОВАЖЕННЯ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ: ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ

У статті досліджено правові та організаційні засади реалізації поліцейських повноважень в умовах збройної агресії проти України. Встановлено, що повномасштабне вторгнення спричинило безпрецедентну трансформацію нормативно-правової бази діяльності Національної поліції. Сформульовано авторське визначення поліцейських повноважень в умовах збройної агресії як врегульованої адміністративним законодавством сукупності прав та обов'язків органів і підрозділів Національної поліції України щодо забезпечення публічного порядку, охорони прав людини, протидії правопорушенням та виконання спеціальних завдань воєнного часу. Виявлено критичні прогалини в регулюванні

© Сахно А. П., Михайлов Р. І., Постернак Є. В., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

взаємодії поліції з органами військового командування та діяльності на деокупованих і прифронтових територіях. Запропоновано напрями вдосконалення законодавства, зокрема розроблення спеціального механізму функціонування поліції в постконфліктний період.

Ключові слова: *поліцейські повноваження, збройна агресія, воєнний стан, Національна поліція України, деокуповані території, воєнні злочини, правоохоронна діяльність, публічна безпека.*

Постановка проблеми. Ступінь зрілості та функціональності правової держави визначається не за умов стабільного суспільного розвитку, а в періоди системних кризових викликів. Саме ця, здавалося б, аксіоматична теза набула для України цілком предметного й болючого змісту після 24 лютого 2022 року. Повномасштабне збройне вторгнення Росії не просто поставило під загрозу державний суверенітет і територіальну цілісність країни – воно принципово переструктурувало саму систему публічного управління, змусивши всі без винятку правоохоронні інститути переформатувати вектори власної публічно-управлінської діяльності.

Будучи найбільш чисельним правоохоронним органом держави, пріоритетним завданням якого є забезпечення публічної безпеки та порядку, Національна поліція України опинилася в центрі трансформаційних процесів, зумовлених запровадженням правового режиму воєнного стану та широкомасштабною збройною агресією проти України. З одного боку, саме на підрозділи поліції було покладено основний тягар із забезпечення публічної безпеки в умовах масового переміщення населення, запровадження комендантської години, функціонування блокпостів, евакуаційних заходів та часткового руйнування інфраструктури державного управління на окремих територіях.

Введення правового режиму воєнного стану Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 [1], визначеного Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX [2], запустило процес реактивного нормотворення: законодавець у надзвичайно стислі строки намагався адаптувати чинне законодавство до нових реалій. Закон України від 15 березня 2022 року № 2123-IX [3] суттєво розширив перелік поліцейських повноважень, націлених на ефективне функціонування органів і підрозділів Національної поліції в умовах правового режиму воєнного стану. Проте, як свідчить аналіз відповідної правової бази, ця робота велася переважно фрагментарно – окремими змінами до конкретних статей, а не шляхом системного переосмислення засад поліцейської діяльності в особливих умовах.

Наслідком цього стала ситуація, яку вважаємо одним із ключових викликів сьогодення: поліцейські, діючи в умовах реальної загрози для власного життя, нерідко позбавлені чіткої нормативної основи для прийняття рішень. Відсутність унормованих правил взаємодії поліції з органами військового командування, брак уніфікованих алгоритмів дій на прифронтових і деокупованих територіях, нечіткість критеріїв пропорційності застосування заходів примусу в умовах збройної агресії – усе це створило реальні передумови для вдосконалення адміністративного та поліцейського законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукове осмислення питань діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану розпочалося фактично одночасно з введенням цього режиму й розвивається паралельно із законодавчою практикою. Серед дослідників, які найбільш системно опрацювали цю проблематику, слід відзначити С. М. Гусарова, В. О. Кучера, О. І. Наливайка, О. О. Присяжнюка та інших українських учених.

Разом із тим аналіз наявних наукових праць засвідчує певну їх однорідність: більшість авторів обмежуються констатацією змін до Закону України «Про Національну поліцію» [4] та загальними висновками щодо необхідності вдосконалення законодавства. Поза увагою науковців залишаються питання практичних механізмів взаємодії поліції з військовими адміністраціями, проблема захисту прав людини під час здійснення розширених повноважень, а також зарубіжний досвід правового регулювання поліцейської діяльності в умовах збройних конфліктів. Заповнення саме цих прогалин є нашим науковим завданням.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета цього дослідження полягає у комплексному розкритті правових та організаційних засад реалізації поліцейських повноважень в умовах збройної агресії проти України, формулюванні авторського визначення відповідної категорії та розробленні конкретних пропозицій щодо усунення виявлених прогалин у нормативно-правовому регулюванні.

Виклад основного матеріалу. Аналіз правових засад реалізації поліцейських повноважень в умовах збройної агресії доцільно розпочати з визначення нормативно-правової ієрархії, що регулює відповідну сферу. На вершині цієї ієрархії перебуває Конституція України, яка у статті 17 закріплює захист суверенітету та територіальної цілісності як найважливішу функцію держави, а в статті 19 – принцип законності як базовий вектор діяльності всіх органів публічної влади, включно з поліцейськими [5]. Принципово важливо підкреслити: навіть в умовах збройної агресії конституційні засади не припиняють своєї дії – вони лишаються непорушним фундаментом, на якому має вибудовуватися вся система антикризового управління.

Центральне місце в регулюванні поліцейської діяльності посідає Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII [4]. Стаття 24 цього Закону, доповнена у 2021–2023 роках, закріпила якісно новий вимір поліцейських функцій – оборонний. Відповідно до її положень, у разі збройної агресії підрозділи поліції беруть участь в обороні держави, виконанні завдань територіальної оборони та забезпеченні заходів правового режиму воєнного стану. Ба більше, поліція особливого призначення набула права безпосередньо вести бойові дії за рішенням військового командування.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на дещо парадоксальну правову ситуацію, яка склалася внаслідок цих змін. Поліція, будучи за своєю природою цивільним правоохоронним органом, *de jure* набула повноважень, що традиційно вважаються прерогативою збройних сил. При цьому механізм переходу від цивільних поліцейських функцій до квазівійськових завдань в умовах збройної агресії у законодавстві чітко не описаний: не визначено, хто ухвалює рішення про такий перехід на рівні конкретного підрозділу, яких процедур при цьому слід дотримуватись, як забезпечується юридичний захист поліцейських, що діють у зоні активних бойових дій. Ці прогалини мають не лише теоретичне, а й безпосереднє практичне значення – і їх заповнення є нагальним завданням законодавця.

Важливим кроком у вдосконаленні правової бази стало прийняття Закону України від 15 березня 2022 року № 2123-IX, яким внесено зміни до Закону «Про Національну поліцію» з метою оптимізації діяльності поліції в умовах збройної агресії [3]. Зазначений закон суттєво розширив технічний арсенал поліцейських: дозволено застосування безпілотних літальних апаратів та спеціальних технічних засобів протидії їх застосуванню (п. 3 ч. 9 ст. 23 Закону), спеціалізованого програмного забезпечення для аналітичної обробки фото- та відеоінформації, у тому числі для встановлення осіб та номерних знаків транспортних засобів (п. 5 ч. 9 ст. 23 Закону), а також технічних засобів виявлення радіаційних, хімічних, біологічних і ядерних загроз (п. 2 ч. 9 ст. 23 Закону).

Попри безперечну практичну цінність цих нововведень, вважаємо, що вони мали переважно технічний характер і не торкнулися ключових питань правових гарантій захисту прав громадян та організаційних механізмів координації поліцейських підрозділів з органами військового командування. Саме тому пропонуємо доповнити Закон «Про Національну поліцію» окремою статтею, яка б комплексно врегульовувала зазначені аспекти.

Серед інших суттєвих змін, запроваджених Законом № 2123-IX, слід виокремити такі: поліцейські набули права здійснювати спеціальні вибухотехнічні роботи, а також оперативне розмінування (виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів) відповідно до частини 39 статті 23 Закону «Про Національну поліцію» – це є справді новою функцією, що раніше не входила до компетенції поліції. Крім того, відповідно до частини 3 статті 20 Закону «Про Національну поліцію» (у редакції Закону № 2123-IX), на час дії воєнного стану поліцейському, який виконує службові обов'язки в цивільному одязі, дозволено діяти за відсутності жетона у визначених законом випадках.

Згідно з частиною 6 статті 57 Закону «Про Національну поліцію» (у редакції Закону № 2123-IX) на час дії воєнного стану атестування поліцейських не проводиться; рішення щодо переміщення поліцейських здійснюється відповідними керівниками з урахуванням інтересів служби. Відповідно до статті 60 Закону поліцейським призовного віку на весь період їх служби в поліції надається відстрочка від призову на строкову військову службу.

Аналізуючи зміни щодо жетона, вважаємо за доцільне висловити певне занепокоєння. Поліцейський жетон – це не просто елемент форменого одягу, це матеріальне втілення принципу підзвітності: громадянин повинен мати можливість ідентифікувати представника влади, що взаємодіє з ним. Розуміючи оперативну доцільність відповідного виключення в умовах збройної агресії, наголошуємо: така норма повинна застосовуватися винятково в обмежених, чітко визначених ситуаціях і не може ставати звичайною практикою.

Зокрема, О. І. Безпалова, К. О. Чишко, А. С. Бахарева та В. С. Макаренко, характеризуючи особливості адміністративної діяльності поліції в умовах воєнного стану, звертають увагу на збереження механізмів звітування про результати поліцейської діяльності. Автори зазначають, що органи Національної поліції, сприяючи діяльності військових адміністрацій, суду, органів прокуратури, юстиції та інших суб'єктів, звітують перед військовою адміністрацією про стан законності, боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку та результати діяльності на відповідній території [6, с. 54]. Зазначене дає підстави стверджувати, що розширення

компетенції поліції та специфіка реалізації її повноважень в умовах воєнного стану не усувають необхідності збереження механізмів контролю і звітування про результати поліцейської діяльності.

В. О. Кучер також наголошує, що обмеження права особи на конфіденційність та захист персональних даних під час взаємодії з поліцейськими органами, навіть у воєнний час, має ґрунтуватися на чіткій нормативній підставі та відповідати критерію пропорційності [7, с. 92].

Звернімося тепер до правової основи воєнного стану як такого. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII визначає воєнний стан як особливий правовий режим, що передбачає надання відповідним органам додаткових повноважень, необхідних для відсічі збройної агресії, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод [8]. Стаття 16 цього Закону передбачає залучення правоохоронних органів до здійснення заходів правового режиму воєнного стану відповідно до Конституції та законів України. Проте зазначена норма є бланкетною: вона не містить ані правових підстав, ані умов реалізації відповідного механізму залучення поліції до таких заходів.

Саме це є найбільш критичною прогалиною чинного законодавства. Взаємодія поліції з Генеральним штабом Збройних Сил України, із командувачами угруповань військ, з начальниками районних та обласних військових адміністрацій – усе це реально відбувається, проте відбувається без чіткого нормативного підґрунтя.

На підтвердження цього варто навести позицію О. І. Наливайка, який констатує відсутність у чинному законодавстві спеціальних норм, що регламентували б алгоритм взаємодії поліцейських підрозділів з органами військового командування, зокрема в частині розмежування їх оперативної компетенції та процедур обміну тактичною інформацією [9, с. 203].

Як зазначив С. М. Гусаров, відсутність нормативно визначеного механізму координації між поліцією та військовим командуванням є одним із системних недоліків правового регулювання, що знижує ефективність охорони правопорядку в умовах збройного конфлікту [10, с. 25]. Відсутність нормативно визначеного механізму такої взаємодії означає, що конкретні форми координації залежать від ситуативних практик, що складаються на місцях, а не від чітких правових приписів – що є прийнятним у гострій кризовій ситуації, але неприйнятним як стала система управління.

Окремим, надзвичайно специфічним і недостатньо систематизованим у доктринальному плані правовим питанням є діяльність поліції на деокупованих територіях. Коли підрозділи Збройних Сил України звільняють населений пункт від окупації, правові й організаційні умови, у яких опиняється поліція, різко відрізняються від будь-яких стандартних сценаріїв. Тут одночасно необхідно: задокументувати сліди воєнних злочинів до їх знищення; встановити місцеперебування колаборантів та осіб, які вчинили злочини проти людяності; захистити цивільне населення, яке пережило окупацію і нерідко перебуває в стані гострого психологічного стресу.

Виконання таких завдань об'єктивно потребує спеціального правового інструментарію, якого в чинному законодавстві немає. О. І. Наливайко цілком обґрунтовано вказує на відсутність спеціальних положень щодо організації діяльності поліції у перехідний постконфліктний період та порядку взаємодії з іншими суб'єктами публічної влади [11]. Погоджуючись із цією

оцінкою, вважаємо доцільним запропонувати розроблення та прийняття спеціального нормативно-правового акта – Положення про порядок діяльності органів і підрозділів Національної поліції України на деокупованих територіях, яке б визначало: порядок документування слідів воєнних злочинів у взаємодії зі слідчими підрозділами СБУ та прокуратурою; алгоритми встановлення місцеперебування колаборантів; механізми надання психологічної допомоги населенню. Відсутність таких положень – це не лише юридична недосконалість, це реальний ризик і для ефективності роботи поліції, і для прав людини на деокупованих землях.

Важливим теоретичним підґрунтям для аналізу поліцейських повноважень в умовах збройної агресії є доктрина пропорційності, яка посідає центральне місце в міжнародно-правових стандартах правоохоронної діяльності. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року, незважаючи на передбачену нею можливість відступу від окремих гарантій в умовах суспільної небезпеки (стаття 15), зберігає незмінними абсолютні права – зокрема, заборону катувань (стаття 3) та заборону довільного позбавлення свободи (стаття 5) [12]. Ці стандарти зберігають повну обов'язковість для України навіть в умовах збройної агресії, що принципово важливо підкреслювати саме в контексті розширення поліцейських повноважень.

Аналіз адміністративно-правових заходів, що застосовуються поліцією, дає підстави виокремити три їх групи: заходи реагування на правопорушення (визначені КУпАП), превентивні поліцейські заходи та поліцейські заходи примусу. В умовах збройної агресії ця тричленна класифікація зберігає свою актуальність, однак кожна з груп набуває специфічного наповнення. Зокрема, превентивні заходи нерідко спрямовані не лише на попередження правопорушень, а й на виявлення осіб, причетних до розвідувально-підривної діяльності ворога, тоді як заходи примусу можуть застосовуватись у значно складніших і небезпечніших оперативних умовах, ніж у мирний час.

На думку О. О. Присяжнюка, дискреційні повноваження поліції, тобто право діяти на власний розсуд у межах закону, набувають в умовах збройного конфлікту особливого значення: саме через дискрецію реалізується адаптивна реакція поліцейського на нестандартну оперативну ситуацію, яку законодавець не міг передбачити наперед [13, с. 56]. Вважаємо, що визнання дискреційного елементу невід'ємною складовою поліцейських повноважень в умовах збройної агресії є принципово важливим, оскільки обумовлює необхідність належної підготовки поліцейських до прийняття самостійних рішень, а також розроблення чітких меж і критеріїв такої дискреції у відповідному законодавстві.

На підставі системного аналізу чинного законодавства, доктринальних джерел і практики правозастосування пропонуємо власне визначення ключової категорії цього дослідження. Поліцейські повноваження в умовах збройної агресії – це динамічно розширювана, нормами адміністративного й суміжного законодавства врегульована сукупність прав та обов'язків органів і підрозділів Національної поліції України, реалізація яких спрямована на: забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах правового режиму воєнного стану; охорону конституційних прав і свобод людини, попри фактичні та правові обмеження, зумовлені воєнним часом; протидію правопорушенням і злочинам, у тому числі воєнним злочинам і злочинам проти людяності; виконання спеціальних завдань, пов'язаних з участю в обороні дер-

жави, заходах територіальної оборони та відновленням публічного порядку на деокупованих територіях.

Принципова відмінність запропонованого визначення від наявних у науковій літературі полягає в акцентуванні на динамічному характері вказаних повноважень та на їх подвійній природі: одночасно правоохоронній і безпековій.

Зупинимось окремо на питанні організаційних засад реалізації поліцейських повноважень в умовах збройної агресії. Під організаційними засадами в цьому контексті слід розуміти систему принципів, форм, методів і механізмів, відповідно до яких структуруються, координуються та реалізуються поліцейські повноваження в умовах воєнного стану. Такі засади охоплюють: вертикаль командування всередині поліцейської системи, адаптовану до умов збройної агресії; механізм субординаційної та координаційної взаємодії поліції з органами військового командування та військовими адміністраціями; порядок розподілу завдань між різними підрозділами поліції залежно від їх спеціалізації та оперативної обстановки; алгоритми прийняття тактичних рішень в умовах обмеженого часу та неповноти інформації.

Аналіз наявного правового регулювання засвідчує, що жоден із зазначених елементів не врегульований комплексно. Окремі аспекти координації поліції та збройних сил згадуються в Законі «Про правовий режим воєнного стану», проте у формі загальних бланкетних норм, позбавлених конкретного операційного змісту. Це означає, що ефективність координації в реальних умовах залежить передусім від особистої ініціативи керівників на місцях і від практик, що складаються ситуативно, а не від чітких правових приписів. Вважаємо такий стан справ неприйнятним і таким, що потребує якнайшвидшого виправлення.

Висновки. Проведений аналіз дає підстави для формулювання висновків, які мають як теоретичне, так і практичне значення для вдосконалення правового регулювання діяльності Національної поліції України в умовах тривалої збройної агресії.

По-перше, поліцейські повноваження в умовах збройної агресії – це врегульована нормами адміністративного та суміжних галузей законодавства система прав, обов'язків і компетенцій органів та підрозділів Національної поліції України, зміст і обсяг яких трансформуються під впливом правового режиму воєнного стану та спрямовуються на забезпечення публічної безпеки і порядку, захист прав і свобод людини, протидію правопорушенням, а також виконання спеціальних безпекових, оборонних та гуманітарних завдань в умовах збройної агресії.

По-друге, чинне нормативно-правове регулювання поліцейської діяльності в умовах збройної агресії характеризується внутрішньою суперечливістю та фрагментарністю. Законодавець здійснював переважно реактивне нормотворення, не формуючи цілісної нормативної моделі. Як наслідок – відсутні спеціальні правові механізми координації поліції з органами військового командування; не визначено порядку діяльності поліції на прифронтових і деокупованих територіях; немає нормативної основи для поліцейської діяльності в перехідний постконфліктний період.

По-третє, усунення виявлених прогалин потребує не фрагментарних змін, а системної законодавчої реформи. Пропонуємо такі конкретні кроки:

а) доповнити Закон України «Про Національну поліцію» окремим розділом «Особливості діяльнос-

ті поліції в умовах збройної агресії та в перехідний постконфліктний період», що комплексно врегулював би відповідні питання;

б) розробити та затвердити Положення про взаємодію підрозділів Національної поліції з органами військового командування та військовими адміністраціями, де визначити механізм субординаційних і координаційних зв'язків, алгоритми прийняття спільних рішень та процедури обміну оперативною інформацією;

в) прийняти спеціальний нормативно-правовий акт – Положення про порядок діяльності органів і підрозділів Національної поліції України на деокупованих територіях, що регулювало б процедури документування воєнних злочинів, механізми взаємодії з іншими

правоохоронними органами, а також засади захисту цивільного населення.

Перспективою подальших наукових досліджень у зазначеному напрямі є порівняльно-правовий аналіз досвіду поліцейської діяльності в умовах збройних конфліктів у державах – членах НАТО та ОБСЄ, а також дослідження можливостей імплементації відповідних міжнародних стандартів у вітчизняну правову систему. Вбачаємо також перспективу в міждисциплінарних дослідженнях, що поєднують правові, управлінські та психологічні аспекти поліцейської діяльності в екстремальних умовах – адже ефективність правоохоронця в зоні збройного конфлікту визначається не лише досконалістю законодавства, а й його особистісною стійкістю та рівнем підготовки.

Список використаних джерел

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. *Офіційний вісник України*. 2022. № 17. Ст. 876. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022>
2. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» : Закон України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX. *Голос України*. 2022. № 37. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>
3. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 р. № 2123-IX. *Голос України*. 2022. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text>
4. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
5. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
6. Адміністративна діяльність поліції в умовах воєнного стану [довідник] / [Безпалова О. І., Чишко К. О., Бахаєва А. С., Макаренко В. С.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ]. Харків, 2022. 105 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/17143>
7. Кучер В. О. Права людини: втручання у сферу приватного життя в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2024. № 1. С. 92–100. <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2024-1-12>
8. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
9. Наливайко О. І. Нормативно-правові засади діяльності поліції на прифронтових і деокупованих територіях: проблеми та прогалини регулювання. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2026. Т. 2. № 2. С. 203–209. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.2.32>
10. Гусаров С. М. Робота органів поліції України на деокупованих територіях. Проблеми сучасної поліцейстики : матеріали III наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 11 травня 2023 р.). Вінниця : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2023. С. 25–30. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/0cd6da43-9dcc-43b8-bfbb-4b3414c76ed3>
11. Наливайко О. І. Трансформація системи поліцейських послуг в умовах воєнного стану: виклики для публічної безпеки та прав людини. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2026. Т. 2. № 1. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.2.45>
12. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 4 листопада 1950 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 32. Ст. 2371. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
13. Присяжнюк О. А. Дискреційні повноваження правоохоронних органів України як один із механізмів реалізації правоохоронної функції держави. *Форум Права*. 2024. № 3 (80). С. 56–64. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12591921>

References

1. Ukaz Prezidenta Ukrainy Pro vvedennya voyennoho stanu v Ukraini: pryiniaty 24 lyutoho 2022 roku № 64/2022 [Decree of the President of Ukraine: On the Introduction of Martial Law in Ukraine from February 24, 2022, No. 64/2022]. *Ofitsiyny visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 17, art. 876. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022> [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrainy Pro zatverdzhennya Ukazu Prezidenta Ukrainy “Pro vvedennya voyennoho stanu v Ukraini”: pryiniaty 24 lyutoho 2022 roku № 2102-IX [Law of Ukraine: On Approval of the Decree of the President of Ukraine “On the Introduction of Martial Law in Ukraine” from February 24, 2022, No. 2102-IX]. *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine*, 37. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy Pro vnesennya zmin do zakoniv Ukrainy “Pro Natsionalnu politsiyu” ta “Pro Dystsyplinarnyy statut Natsionalnoyi politsiyi Ukrainy” z metoyu optymizatsiyi diyalnosti politsiyi, u tomu chysli pid chas diyi voyennoho stanu: pryiniaty 15 bereznya 2022 roku № 2123-IX [Law of Ukraine: On Amendments to the Laws of Ukraine “On the National Police” and “On the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine” to Optimize Police Activities, Including During Martial Law from March 15, 2022, No. 2123-IX]. *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine*, 58. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text> [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy Pro Natsionalnu politsiyu: pryiniaty 2 lypnya 2015 roku № 580-VIII [Law of Ukraine: On the National Police from July 2, 2015, No. 580-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 40–41, art. 379. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
5. Konstytutsiya Ukrainy: pryiniata 28 chervnya 1996 roku № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine from June 28, 1996, No. 254k/96-BP]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 30, art. 141. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> [in Ukrainian].

6. Bezpalova, O. I., Chyshko, K. O., Bakhaieva, A. S., & Makarenko, V. S. (2022). *Administrativna diialnist politsii v umovakh voien-noho stanu* [Administrative activities of the police under martial law]: Handbook. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs. 105 p. Retrieved from <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/17143> [in Ukrainian].
7. Kucher, V. O. (2024). *Prava lyudyny: vtruchannya u sferu pryvatnoho zhyttya v umovakh voyennoho stanu* [Human Rights: Interference with Private Life under Martial Law]. *Naukovyy visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriya yurydychna – Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs. Legal Series, 1*, 92–100. Retrieved from <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2024-1-12> [in Ukrainian].
8. *Zakon Ukrainy Pro pravovyy rezhym voyennoho stanu: pryiniaty 12 travnya 2015 roku № 389-VIII* [Law of Ukraine: On the Legal Regime of Martial Law from May 12, 2015, No. 389-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 28, art. 250. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].
9. Nalyvayko, O. I. (2026). *Normativno-pravovi zasady diyalnosti politsiyi na pryfrontovykh i deokupovanykh terytoriyakh: problemy ta prohalyny rehulyuvannya* [Regulatory and Legal Framework of Police Activities in Frontline and De-occupied Territories: Problems and Gaps in Regulation]. *Analychno-porivnyalne pravoznavstvo – Analytical and Comparative Jurisprudence, 2*, 203–209. Retrieved from <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2026/04/34-1.pdf> [in Ukrainian].
10. Husarov, S. M. (2023). *Robota orhaniv politsiyi Ukrainy na deokupovanykh terytoriyakh* [Activities of Ukrainian Police Authorities in De-occupied Territories]. *Problemy suchasnoyi politseystyky: materialy III nauk.-prakt. konf. (Vinnytsia, May 11, 2023)*. Vinnytsia: KhNUVS, 25–30. Retrieved from <https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/0cd6da43-9dcc-43b8-bfbb-4b3414c76ed3> [in Ukrainian].
11. Nalyvayko, O. I. (2026). *Transformatsiya systemy politseyskykh posluh v umovakh voyennoho stanu: vyklyky dlya publichnoyi bezpeky ta prav lyudyny* [Transformation of the Police Services System under Martial Law: Challenges for Public Safety and Human Rights]. *Analychno-porivnyalne pravoznavstvo – Analytical and Comparative Jurisprudence, 2*. Retrieved from <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/352926/339530> [in Ukrainian].
12. *Konventsia pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod: pryiniata 4 lystopada 1950 roku* [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms from November 4, 1950]. *Ofitsiyny visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 2006, 32, art. 2371. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 [in Ukrainian].
13. Prysyazhnyuk, O. A. (2024). *Dyskretsiyni povnovazhennya pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy yakodyn iz mekhanizmv realizatsiyi pravookhoronnoyi funktsiyi derzhavy* [Discretionary Powers of Law Enforcement Agencies of Ukraine as One of the Mechanisms for Implementing the Law Enforcement Function of the State]. *Forum Prava – Forum of Law, 3(80)*, 56–64. Retrieved from https://forumprava.pp.ua/files/056-064-2024-3-FP-Prysyazhnyuk_8.pdf [in Ukrainian].

Sakhno Artem,

Candidate of Law Sciences, Senior Research Fellow,

Head of the Department of Tactical and Special Training and Personal Safety for Police Officers

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1260-1212>

Mykhailov Ruslan,

Candidate of Law Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Tactical and Special Training and Personal Safety of Police Officers

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2965-7260>

Posternak Eva,

Cadet

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6993-9123>

POLICE POWERS IN THE CONTEXT OF ARMED AGGRESSION: LEGAL AND ORGANISATIONAL FRAMEWORKS FOR THEIR IMPLEMENTATION

The article examines the administrative and legal foundations of the exercise of police powers under the conditions of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine. It is substantiated that the introduction of martial law and the large-scale transformation of the security environment have significantly expanded the scope of functions and powers of the National Police of Ukraine, assigning to it a number of new tasks related to ensuring national security, protecting the civilian population, maintaining public order, documenting war crimes, stabilizing the situation in de-occupied territories, and cooperating with military command bodies and other components of the security and defense sector. It is established that the rapid development of legislation regulating police activities under martial law has substantially outpaced its scientific and doctrinal understanding, resulting in fragmented legal regulation and inconsistencies in law enforcement practice. Based on the analysis of constitutional provisions, national legislation, subordinate normative acts, and contemporary scientific approaches, the author proposes an original definition of police powers under conditions of armed aggression as a system of rights and obligations of bodies and units of the National Police of Ukraine, regulated by administrative law and aimed at ensuring public safety and order, protecting human rights and freedoms, combating

crime, responding to extraordinary threats, and performing special tasks under the legal regime of martial law. Particular attention is devoted to identifying deficiencies in the existing legal framework governing police interaction with military command bodies, local military administrations, and other public authorities, as well as to determining the specific features of police activities in frontline and de-occupied territories. The study substantiates the necessity of further improving administrative legislation through the development of a coherent legal mechanism governing police activities during armed aggression and in the post-conflict period. It is argued that the establishment of a unified system of legal regulation will contribute to enhancing the effectiveness of police operations, strengthening legal certainty in the exercise of police powers, ensuring compliance with the rule of law, and increasing the level of protection of human rights under extraordinary security conditions.

Key words: *police powers, armed aggression, martial law, National Police of Ukraine.*

Дата першого надходження статті до видання: 09.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 05.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 14.10.2026